

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації Тростенюк Тетяни Михайлівни
на тему: «Управлінський облік у державних закладах
вищої освіти України»,
поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 071 – Облік і оподаткування**

Рецензенти, які призначені Вченою радою Державного університету «Житомирська політехніка» (протокол № 3 від 22 травня 2020 р.):

д.е.н., професор Олійник Оксана Вікторівна,

к.е.н., доцент Вигівська Ірина Миколаївна,

на основі результатів засідання фахового семінару з попередньої експертизи дисертації Тростенюк Тетяни Михайлівни на тему: «Управлінський облік у державних закладах вищої освіти України» (протоколу № 5 від 22 червня 2020 р.) прийняли наступне рішення:

Науковий рівень дисертаційної роботи Тростенюк Тетяни Михайлівни на тему: «Управлінський облік у державних закладах вищої освіти України» відповідає вимогам Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії щодо дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Робота містить нові теоретико-методологічні положення і практичні розробки, які в сукупності вирішують наукову проблему, що полягає у формуванні теоретичних засад та побудові на організаційно-методичному рівні підсистеми управлінського обліку державних закладів вищої освіти в розрізі облікового, контрольного та аналітичних кластерів.

Актуальність теми дослідження.

Управлінський облік на сьогодні є загальноновизнаним одним із найважливіших інструментів управління будь-яким економічним суб'єктом, що дозволяє приймати найбільш вивірені та ефективні управлінські рішення. В Україні вже понад двадцять років механізми управлінського обліку успішно застосовуються в практичній площині та науковому просторі підприємницької сфери. З початком

активізації реформування бухгалтерського обліку в бюджетній сфері, зокрема створенням та запровадженням Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку в державному секторі, назріла потреба в ідентифікації як підсистеми фінансового, так і управлінського обліку. Зауважимо, що завдяки розробленому, на виконання постанови Кабінету Міністрів України №34 від 16.01.07 р. “Про затвердження Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі України на 2007-2015 роки”, значному пакету нормативних документів, що регулюють методичні та організаційні положення бухгалтерського обліку в державному секторі, фінансовий облік суб’єктів останнього слід визнати фактично сформованим; це підтверджують і дослідження в цій сфері, неодноразово представлені науковими публікаціями.

В той же час, питання управлінського обліку в бюджетній сфері жодним чином не розглядались у відомчих нормативних документах Міністерств, відомств, комітетів або інших вищих органах виконавчої влади України, які згідно Бюджетного кодексу України мають статус головних розпорядників бюджетних коштів і надзвичайно обмежено опрацьовуються науковим співтовариством. В умовах постійного дефіциту Державного та місцевих бюджетів, зростаючих вимог щодо результативності суб’єктів господарювання державного сектору такий стан речей слід визнати вкрай незадовільним.

Отже, обрання Тростенюк Т.М. темою дослідження проблематику управлінського обліку в державних закладах вищої освіти України, як найбільш потужних суб’єктів господарювання бюджетної сфери, є виправданим, своєчасним, а сформована тема – вкрай актуальною.

Зв’язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами.

Дисертаційна робота виконана у відповідності до тематики науково-дослідних робіт Державного університету “Житомирська політехніка”. Так, зокрема, в межах теми: «Обліково-аналітичне забезпечення управління суспільними ресурсами» (номер державної реєстрації 0119U103805), у межах якої автором проведені дослідження, пов’язані з удосконаленням організації та методики управлінського обліку у державних закладах вищої освіти України.

Наукову новизну отриманих результатів представлено науковими положеннями, в яких:

удосконалено:

– механізм кошторисно-бюджетного планування через: обґрунтування доповнення тезаурусу управлінського обліку ДЗВО поняттям кошторисно-бюджетного планування, під яким пропонується розуміти процес визначення сукупності показників у вартісній та натуральній формі, формування та виконання на їх основі кошторисів та бюджетів з метою надання інформації апарату управління внутрішнього та зовнішнього кола для прийняття обґрунтованих управлінських рішень різного рівня субординації з метою досягнення встановлених короткострокових цілей та стратегічної мети; уточнення поняття бюджетування діяльності ДЗВО; розробку сукупності функціональних бюджетів доходів та витрат в розрізі видів діяльності ДЗВО за продуктами останньої, типового бюджету собівартості продукту діяльності та бюджету управлінських витрат, бюджету витрат діяльності за елементами; умотивоване запровадження поняття центрів кошторисної відповідальності; сформовану на основі Керівництва зі статистики державних фінансів 2014 нову економічну класифікацію видатків бюджету, на основі якої розроблено оновлену форму кошторису бюджетних установ;

– методично-організаційні положення відображення витрат на виготовлення основних продуктів діяльності ДЗВО шляхом: деталізації наповнення стандартної номенклатури елементів витрат в межах підсистеми управлінського обліку; розробки форми картки обліку витрат діяльності за елементами; побудови алгоритму аналітичної структури субрахунків в межах рахунків 801 “Витрати розпорядників бюджетних коштів на виконання бюджетних програм” та 811 “Витрати розпорядників коштів на виготовлення продукції (надання послуг, виконання робіт)” на підставі запровадження додаткового кодування, що передбачає чотирьохзначний алгоритмований цифровий код та формування кореспонденції рахунків для відображення витрат основної функціональної діяльності, а також таблиці співставлення субрахунків 801/811 та оновлених КЕКВ, що уможливило необхідну деталізацію інформації щодо витрат на основні продукти діяльності та кореляцію фактичних і планових показників витрат;

– порядок калькулювання основних продуктів діяльності ДЗВО в частині: умотивування: об'єктами калькулювання, відповідно до сформованої класифікації видів продукту діяльності ДЗВО, вважати їх підвиди; калькуляційні одиниці поділити на кілька груп, які стосовно облікової практики ДЗВО можуть мати такі форми: натуральні, укрупнені, вартісні, умовно-натуральні, експлуатаційні, трудові; одиниця виконаних робіт та послуг; застосування в управлінському обліку витрат діяльності ДЗВО освітнього характеру – переважно попроцесного методу калькулювання, в управлінському обліку витрат діяльності ДЗВО наукового профілю – здебільшого позамовного методу калькулювання; розробки на підставі опрацьованого складу статей калькулювання для забезпечення проведення первинного його етапу калькуляції кошторисної вартості продукту діяльності ДЗВО;

– теоретико-методичні позиції управлінської звітності ДЗВО в контексті формування: визначення управлінської звітності ДЗВО; класифікації управлінської звітності ДЗВО за 16-ма ознаками; пакету управлінської звітності, а також уточнених форм Звіту про надходження та використання коштів загального фонду (форма №2д, №2м), а також Звіту про надходження і використання коштів, отриманих як платні послуги (форма №4-1д, №4-1м);

– теоретико-методичні положення контрольного сегменту управлінського обліку в ДЗВО шляхом: обґрунтування запровадження у застосування поняття “контрольний кластер управлінського обліку в ДЗВО”; виокремлення таких класифікаційних ознак його видів: за ієрархією процесу створення продуктів діяльності; за частотою проведення управлінського контролю; адаптації системи загальних коефіцієнтних показників для проведення моніторингу діяльності центрів відповідальності ДЗВО в межах управлінського контролю, що передбачає послідовну сукупність показників, що включають планові (бюджетні/кошторисні) показники та фактичні дані обліку; умотивування уточнення складу результативних показників бюджетної програми на мікро-рівні – конкретних ДЗВО;

– методично-організаційні позиції аналітичної складової управлінського обліку ДЗВО в аспектах: обґрунтовано включення до тезауруса управлінського обліку поняття “аналітичний кластер управлінського обліку в ДЗВО”; формування

його напрямів, зокрема: аналіз витрат, аналіз доходів, аналіз фінансових результатів, аналіз “витрати – обсяг діяльності – чистий надлишок”, аналіз діяльнісних ресурсів, аналіз відхилень фактичних показників від показників бюджетів, аналіз виконання кошторисів за центрами кошторисного планування, аналіз результативних показників бюджетних програм до виконання, аналіз інвестиційних проектів, аналіз фінансової відповідальності, аналіз в межах стратегічного планування; розробки системи результативних показників основної функціональної та допоміжної інфраструктурної діяльності ДЗВО; уточнення поняття фінансової стійкості ДЗВО.

дістало подальший розвиток:

– характеристика продукту діяльності ДЗВО в частині: її розподілу на: основну функціональну та допоміжну інфраструктурну; розвитку понятійного апарату в межах якого пропонується застосування таких визначень: навчально-педагогічна послуга ДЗВО та наукова робота ДЗВО; класифікації видів продуктів діяльності ДЗВО в розрізі власне видів діяльності: основна функціональна (навчально-педагогічні послуги, наукові роботи), допоміжна інфраструктурна (послуги організаційного характеру, послуги та роботи інфраструктурного характеру), з подальшою деталізацією за видами продукту діяльності. Це дозволило вірно ідентифікувати найбільш важливі сегменти діяльності вказаних суб'єктів господарювання, а отже, в їх межах, чітко окреслити конкретні об'єкти управління, а також здійснити необхідне сегментування найважливішої інформації для прийняття управлінських рішень як в обліковому, так і контрольно-аналітичному аспектах;

– дослідження природи виникнення управлінського обліку в бюджетній сфері в цілому та в сфері вищої освіти зокрема, в процесі якого встановлено, що її детермінантами виступили: застосування програмно-цільового методу у плануванні та виконанні бюджетів; необхідність оптимізації бюджетних ресурсів в умовах жорсткого бюджетного дефіциту; ідентифікація – формальна з боку держави і фактична з боку споживачів кінцевого продукту – ДЗВО в якості товаровиробника, де товаром виступає специфічний результат їх діяльності – навчально-педагогічна послуга та наукові роботи; потреба у

модернізації системи управління ДЗВО в умовах відкритості світового ринку освітніх послуг, значних переваг та високої конкурентоздатності іноземних ЗВО на тлі нестабільної економічної ситуації в Україні; постановка завдання із спрямування усіх зусиль на забезпечення фінансової стійкості ДЗВО; необхідність формування системи показників ефективності їх діяльності на запит апарату управління зовнішнього та внутрішнього кола; остаточне запровадження НП(С)БОДС в межах бюджетного обліку, які, фактично, уособлюють собою підходи загально визнаних в світі позицій фінансового обліку. Це сприяє розвитку теоретичних засад управлінського обліку в ДЗВО в частині його історизації;

– теоретичний базис управлінського обліку ДЗВО, зокрема визначено: склад його функцій (інформаційна, бюджетна, контрольна, захисна, комунікативна, аналітична, прогностична), яким поставлено у відповідність змістовні завдання; його складові (кошторисно-бюджетне планування, що включає кошторисне планування та бюджетування; система калькулювання витрат; облік і контроль за центрами відповідальності; аналіз економічних явищ на рівні структурних підрозділів та власне ДЗВО і оцінки їх чутливості до змін внутрішніх та зовнішніх факторів та управлінського впливу, який пов'язаний з усіма іншими складовими управлінського обліку; ціноутворення продукту діяльності ДЗВО); сукупність його принципів (організаційно-методичної незалежності, орієнтації на досягнення стратегічних цілей ДЗВО, принцип оцінки результатів діяльності структурних підрозділів ДЗВО, принцип результативності, принцип відповідальності, багатоваріантності, принцип комплексності); критерії його інформації (доцільність, корисність, достовірність, зручність та простота, наочність, аналітичність, порівнянність, економічність, оперативність, гнучкість, умовна конфіденційність). Це уможливило чітке формування методично-організаційних положень складових управлінського обліку ДЗВО;

– класифікація витрат ДЗВО для підсистеми управлінського обліку в контексті виокремлення таких площин інформаційних запитів: 1) рівень управління: нижній (керівники структурних підрозділів ДЗВО); середній (адміністрація ДЗВО); вищий (керівники МОНУ); 2) функції управління:

планування (включає: прогнозування, як інструмент визначення потенціалу ДЗВО, його розрахунок; програмування, як механізм визначення дорожньої карти і завдань розвитку; власне планування, як сукупність методів розрахунку реалізації дорожньої карти і завдань розвитку ДЗВО, у часі та просторі), організація (механізм забезпечення спільності дій колективу ДЗВО в досягненні мети ДЗВО), мотивація (сукупність засобів впливу на колектив ДЗВО задля добровільної, з найбільшою ефективністю участі останнього в досягненні мети і завдань ДЗВО), контроль (виявлення відхилень від установлених норм з метою запобігання таких відхилень у майбутньому); 3) складові управлінського обліку: кошторисно-бюджетне планування, облік за центрами відповідальності, калькулювання продуктів діяльності, контроль за центрами відповідальності, аналіз для прийняття управлінських рішень, ціноутворення продукту діяльності ДЗВО. Отримані результати забезпечили розбудову методико-організаційних позицій обліку та калькулювання основних продуктів діяльності ДЗВО.

Практичне значення одержаних результатів полягає в наступному:

– при розробці навчальних планів та методичного забезпечення для підготовки фахівців за освітніми ступенями “бакалавр” та “магістр” за спеціальністю “Облік та оподаткування” з навчальних дисциплін “Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності”, “Управлінський облік”, “Звітність підприємств”; при розробці навчальних планів та методичного забезпечення для підготовки фахівців за освітніми ступенями “бакалавр” та “магістр” за спеціальністю “Публічне управління та адміністрування” з навчальних дисциплін “Бухгалтерський облік в державному секторі”, “Публічні (державні) фінанси”, “Бухгалтерський облік в загальнодержавному секторі” (Державний університет “Житомирська політехніка”, довідка № 44-19.05/41 від 08.01.2020 р.);

– методика контролю та аналізу в межах управлінського обліку ДЗВО дозволила здійснити контроль діяльності за центрами відповідальності на основі науково-обґрунтованого аналітичного інструментарію (Чорноморський національний університету імені Петра Могили, довідка № 03/62-08 від 21.01.2020 р.);

– пропозиції в частині відображення на рахунках бухгалтерського обліку витрат на надання навчально-педагогічних послуг та виконання науково-дослідних робіт, умотивовані та сформовані механізми калькулювання відповідних продуктів діяльності ДЗВО дозволили значно уточнити та удосконалити методику обліку витрат на калькулювання, що автоматично призвело до формування більш обґрунтованої ціни на вказані продукти діяльності (Департамент регіонального розвитку Житомирської обласної державної адміністрації, довідка № 04.1-448 від 07.02.2020 р.);

– методичні рекомендації щодо удосконалення процесу планування на місцях за центрами відповідальності та підвищення достовірності та вірогідності облікових даних через пакет управлінської звітності; здійснення фіксації планово-фактичних облікових даних, забезпечило удосконалення відповідного напрямку узагальнення даних в обліку як в розрізі загального, так і спеціального фондів, що сприяло підвищенню результативності контрольно-аналітичного спрямування управлінського обліку (Харківський державний університет харчування та торгівлі, довідка № 01-26/163 від 17.02.2020 р.);

– пропозиції щодо аналітичних рахунків бухгалтерського обліку витрат на надання навчально-педагогічних послуг та виконання науково-дослідних робіт, умотивовані та сформовані механізми калькулювання відповідних продуктів діяльності ДЗВО дозволили значно уточнити та удосконалити методику обліку витрат та калькулювання, що автоматично призвело до формування більш обґрунтованої ціни на вказані продукти діяльності; запровадження розробленої моделі обліку витрат та калькулювання сприяло підвищенню оперативності облікової системи вищої освіти в Україні, а також достовірності інформаційного забезпечення державного фінансового аудиту (Рахункова палата, довідка № 001/10-962 від 16.04.2020 р.).

Апробація результатів дисертації. Основні ідеї дисертації були оприлюднені під час науково-практичних конференцій, зокрема: Міжнародній науково-практичній конференції “Вдосконалення економіки та фінансової системи країни: актуальні проблеми та перспективи” (Запоріжжя, Україна, 2018 р.), Міжнародній науково-практичній конференції “Модернізація економіки у контексті інноваційного розвитку: напрями та пріоритети” (Дніпро, Україна, 2018 р.),

Міжнародній науково-практичній конференції для студентів, аспірантів та молодих учених “Сучасні аспекти розвитку інформаційної економіки: зовнішні та внутрішні фактори впливу” (Київ, Україна, 2018 р.), Міжнародній науково-практичній конференції “Тенденції розвитку економіки у 2018 році: аналітичний та теоретико-методологічний аспекти” (Одеса, Україна, 2018 р.), Міжнародній науково-практичній конференції “Сучасний стан та перспективи розвитку економіки, обліку, менеджменту, фінансів та права”(Полтава, Україна, 2019 р.), Всеукраїнській науково-практичній on-line конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, присвяченої Дню науки (Житомир, Україна, 2019 р., 2020 р.), Всеукраїнській науково-практичній конференції “Сучасні міжнародні економічні відносини: становлення та особливості розвитку” (Одеса, Україна, 2019 р.), Міжнародній науковій конференції “Від Балтії до Чорного моря: становлення сучасного економічного простору” (Рига, Латвія, 2019 р.), Міжнародній науковій конференції “Розвиток інтегрованої звітності підприємств” (Житомир, Україна, 2019 р.), Міжнародній науково-практичній конференції “Підприємництво, цифрові інновації, фінанси: теоретичні підходи та практичні аспекти розвитку” (Львів, Україна, 2019 р.), Міжнародній науково-практичній конференції “Напрями розвитку ринкової економіки: нові реалії та можливості в умовах інтеграційних процесів” (Ужгород, Україна, 2019 р.), Міжнародній науково-практичній конференції «Наука, суспільство, освіта: актуальні проблеми та перспективи розвитку» (Харків, Україна, 2020 р.), Міжнародній науково-практичній конференції “Актуальні проблеми обліково-аналітичного забезпечення в умовах переходу до Індустрії 4.0” (Рівне, Україна, 2020 р.).

Повнота опублікування результатів дослідження

Основні положення дисертації викладені у 28 наукових працях, зокрема: 2 – у колективних монографіях; 11 – у наукових фахових виданнях України, які входять до міжнародних наукометричних баз, 1 – у періодичних наукових виданнях держав Європейського Союзу; 14 – тез доповідей та матеріалів міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій. Зазначені праці у повній мірі відображають основні результати дисертації і відповідають вимогам п. 11 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії затвердженого Постановою КМУ № 167 від 06 березня 2019 року.

Основні публікації, що відтворюють наукові результати проведеного дослідження:

Праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Свірко С.В., Тростенюк Т.М. Облік витрат в контексті розбудови управлінського обліку в ДЗВО: реалії та перспективи / *Бухгалтерські наукові дослідження в Житомирській політехніці. Том 6: Розвиток інтегрованої звітності підприємств: монографія* / за заг. ред. [із передм.] С.Ф. Легенчука. Житомир: Житомирська політехніка, 2019. 268 с. С. 184-208.

2. Svirko S., Samchyk M., Trosteniuk T. Analytical components of management accounting in state higher education institutions: identification and vector direction. Edited by: M. Dei, O. Rudenko, V. Lunov *Association agreement: driving integrational changes: collective monograph*. Chicago: Accent Graphics Communications. 2020. 362 p. P. 226-236.

Статті у фахових виданнях України, які включені до наукометричних баз:

3. Свірко С.В., Тростенюк Т.М. Бюджетна звітність як елемент управлінського обліку в контексті субординаційної системи ДЗВО. *Бізнес Інформ*. 2018. №11. С. 434-440 (включено до: Ulrichsweb Global Serials Directory (США); Research Papers in Economics (США); eLibrary.ru (РИНЦ) (Росія); Index Copernicus (Польща); Directory of Open Access Journals; CiteFactor (США); Academic Journals Database (Швейцарія); Research Bible (Японія); Соціонет (Росія); Open Academic Journals Index; GetInfo (Німеччина); BASE (Німеччина); OpenAIRE (Європейський Союз); WorldCat, SUNCAT Union Catalogue (Велика Британія); COPAC Union Catalogue (Велика Британія); J-Gate (Індія); Open Access Library; Scientific Indexing Services; Advanced Science Index; GoogleScholar (США); InfoBase Index).

4. Свірко С.В., Тростенюк Т.М. Систематика управлінської звітності державних закладів вищої освіти. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: економіка, управління та адміністрування*. 2018. № 4(86). С. 53-60. (включено до: GoogleScholar (США); Index Copernicus (Польща); DOAJ (Directory of Open Access Journals) (Швеція); Ulrich's Periodical Directory; WorldCat, BASE (Німеччина), eLibrary.ru (РИНЦ) (Росія)).

5. Свірко С.В., Тростенюк Т.М. Передумови запровадження управлінського

обліку в державних закладах вищої освіти. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Міжнародний збірник наукових праць / Серія: Бухгалтерський облік, контроль і аналіз.* 2018. №3(41). С. 55-61. (включено до: GoogleScholar (США); Index Copernicus (Польща); DOAJ (Directory of Open Access Journals) (Швеція); WorldCat, BASE (Німеччина); Ulrich's Periodical Directory, RePec).

6. Свірко С.В., Тростенюк Т.М. Функції, завдання, елементи та принципи управлінського обліку в державних закладах вищої освіти. *Економіка та держава.* 2019. №2. С. 41-46. (включено до: Index Copernicus (Польща); Scientific Indexing Services; GoogleScholar (США)).

7. Свірко С.В., Тростенюк Т.М. Калькулювання основних функціональних продуктів діяльності ДЗВО: теоретико-організаційні положення. *Облік і фінанси.* 2019. № 3(85) С. 34-39. (включено до: GoogleScholar (США); Index Copernicus (Польща); RePec; eLibrary.ru (РИНЦ) (Росія); CrossRef; DOAJ (Directory of Open Access Journals) (Швеція); EBSCOhost; ProQuest; J-Gate (Індія); Ulrich's Periodical Directory; MIAR; Research Bible (Японія)).

8. Тростенюк Т.М. Господарська діяльність державних закладів вищої освіти як об'єкт аналітичних досліджень. *Вісник ХНАУ імені В.В. Докучаєва.* 2019. № 2. С. 229-240. (включено до: Index Copernicus (Польща); Academic Resoure Index; GoogleScholar (США), CiteFactor (США)).

9. Свірко С.В., Тростенюк Т.М. Бюджетування діяльності державних закладів вищої освіти: місце та передумови запровадження. *Економічний простір: Збірник наукових праць.* 2019. № 146. С. 161-175. (включено до: GoogleScholar (США), IndexCopernicus (Польща)).

10. Тростенюк Т.М. Номенклатура витрат в механізмі визначення собівартості навчально-педагогічних послуг ДЗВО. *Економічний простір: Збірник наукових праць.* 2019. № 148. С. 186-197. (включено до: GoogleScholar (США), IndexCopernicus (Польща)).

11. Тростенюк Т.М. Склад витрат на проведення НДР ДЗВО в контексті запитів облікової системи. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал.* 2019. № 4 (44). С. 113-123. URL: <https://economics.opu.ua/files/archive/2019/No4/113.pdf>. (включено

до: Index Copernicus (Польща); eLibrary.ru (РИНЦ) (Росія); Google Scholar (США); EBSCO Publishing (США); Ulrich's Periodicals Directory (США); Scientific Object Identifier, Globethics).

12. Тростенюк Т.М. Основні продукти діяльності державних закладів вищої освіти в економічному контексті. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 2. С. 82-88. (включено до: Index Copernicus (Польща), Google Scholar (США)).

13. Свірко С.В., Тростенюк Т.М., Яремчук І.М. Результативні показники виконання бюджетних програм як контрольно-аналітичний об'єкт ДЗВО. *Економічний простір: Збірник наукових праць*. 2019. № 151. С. 212-223. (включено до: GoogleScholar (США), IndexCopernicus (Польща)).

Стаття у науковому періодичному виданні іншої держави, яка входить до Європейського Союзу:

14. Svirko S.V., Trosteniuk T.M. Theoretical and methodological regulations of management control in state higher education institutions. *European Cooperation*. № 1 (45). 2020. pp. 63-75. (Польща) (включено до: DOAJ (Directory of Open Access Journals) (Швеція); ERIH PLUS; Biblioteka Narodowa w Polsce (Польща); Polska Bibliografia Naukowa (PBN) (Польща); Index Copernicus (Польща); Citefactor (США); Google Scholar (США); EuroPub; ROAD).

Матеріали конференцій, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

15. Павлушенко Т.О., Тростенюк Т.М. Проблеми та шляхи удосконалення бюджетного забезпечення. *Вдосконалення економіки та фінансової системи країни: актуальні проблеми та перспективи: матеріали доповідей Міжн. наук.-практ. конф.* (м. Запоріжжя, 2 лютого 2018 р.). Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2018. Ч.2. С. 83-86.

16. Свірко С.В., Тростенюк Т.М. Виникнення управлінського обліку в державних закладах вищої освіти: історичний аспект. *Модернізація економіки у контексті інноваційного розвитку: напрями та пріоритети: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Дніпро, 17 листопада 2018 р.). Дніпро: НО "Перспектива", 2018. 112 с. С. 90-93.

17. Свірко С.В., Тростенюк Т.М. Сутність та класифікаційні ознаки управлінської звітності ДЗВО. *Сучасні аспекти розвитку інформаційної економіки: зовнішні та внутрішні фактори впливу: збірник тез наукових робіт учасників Міжнародної науково-практичної конференції для студентів, аспірантів та молодих учених* (м. Київ, 24 листопада 2018 р.). К.: Аналітичний центр “Нова Економіка”, 2018. 172 с. С. 127-130.

18. Свірко С.В., Тростенюк Т.М. Особливості діяльності державних закладів вищої освіти як основа побудови управлінської звітності. *Тенденції розвитку економіки у 2018 році: аналітичний та теоретико-методологічний аспекти: міжнародна науково-практична конференція* (м. Одеса, 1 грудня 2018 р.) / відп. за випуск д.е.н., проф. С.О. Якубовський. Одеса: ОНУ імені І.І. Мечникова, 2018. 236 с. С. 221-223.

19. Свірко С.В., Тростенюк Т.М. Функції управлінського обліку державних закладів вищої освіти. *Сучасний стан та перспективи розвитку економіки, обліку, менеджменту, фінансів та права: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції* (м. Полтава, 26 січня 2019 р.): у 7 ч. Полтава: ЦФЕНД, 2019. Ч. 6. 62 с. С. 42-43.

20. Тростенюк Т.М. Принципи управлінського обліку в державних закладах вищої освіти. *Тези Всеукраїнської науково-практичної on-line конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, присвяченої Дню науки* (15-17 травня, 2019 р.). Житомир: ЖДТУ, 2019. 1008 с. С. 341. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/05/10-buhgalterskyj-oblik-analiz-audyt-ta-opodatkuvannya-.pdf>.

21. Свірко С.В., Тростенюк Т.М. Теоретичні положення калькулювання основних функціональних продуктів діяльності ДЗВО. *Сучасні міжнародні економічні відносини: становлення та особливості розвитку: збірник тез наукових робіт учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції* (м. Одеса, 17 серпня 2019 р.) / ГО “Центр економічних досліджень та розвитку”. О.: ЦЕДР, 2019. 108 с. С. 100-103.

22. Свірко С.В., Тростенюк Т.М. Теоретичні основи бюджетування діяльності державних закладів вищої освіти. *From the Baltic to the Black Sea: the*

Formation of modern Economic Area: III International Scientific Conference (Riga, 23 August 2019). Riga, Latvia: Baltija Publishing. 132 p. P. 105-108.

23. Свірко С.В., Тростенюк Т.М. Звітність державних закладів вищої освіти як елемент управлінського обліку. *Розвиток інтегрованої звітності підприємств: тези виступів Міжнар. наук. конф.* Житомир: Житомирська політехніка, 2019. 356 с. С. 168-169.

24. Тростенюк Т.М. Діяльність державних закладів вищої освіти: аналітичний аспект. *Підприємництво, цифрові інновації, фінанси: теоретичні підходи та практичні аспекти розвитку: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції* (Львів, 26 жовтня 2019 року) / ГО “Львівська економічна фундація”. Львів: ЛЕФ, 2019. 156 с. С. 145-148.

25. Тростенюк Т.М. Витрати які відносяться до собівартості навчально-педагогічних послуг ДЗВО. *Напрями розвитку ринкової економіки: нові реалії та можливості в умовах інтеграційних процесів: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Ужгород, 30 листопада 2019 року) / За заг. ред.: М.М. Палінчак, В.П. Приходько, А. Кrynські. Ужгород: Видавничий дім “Тельветика”, 2019. Ч. 2. 136 с. С. 71-73.

26. Тростенюк Т.М. Організаційні основи управлінського обліку в державних закладах вищої освіти. *The 2 nd International scientific and practical conference “Science, society, education: topical issues and development prospects”* (January 20-21, 2020) SPC “Sci-conf.com.ua”, Kharkiv, Ukraine. 2020. 717 p. С. 677-679.

27. Свірко С.В., Тростенюк Т.М. Економічна сутність основних продуктів діяльності державних закладів вищої освіти. *Актуальні проблеми обліково-аналітичного забезпечення в умовах переходу до Індустрії 4.0 : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Рівне, 26-27 березня 2020 р.). Рівне : НУВГП, 2020. 416 с. С. 168-171.

28. Свірко С.В., Тростенюк Т.М. Аналітична складова управлінського обліку в державних закладах вищої освіти. *Тези Всеукраїнської науково-практичної on-line конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених, присвяченої Дню науки* (м. Житомир, 11-15 травня, 2020 р.). Житомир: Житомирська політехніка, 2020. 941 с. С. 279. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/9.-buhgalterskyj-oblik-analiz-audyt-ta-opodatkuвання.pdf>.

Було запропоновано офіційних опонентів, які є провідними фахівцями із заявленої спеціальності та за темою дисертаційної роботи:

– доктора економічних наук, професора, завідувача кафедри обліку і аудиту Київського національного університету технологій та дизайну Скрипник Маргариту Іванівну;

– доктора економічних наук, професора, професора кафедри обліку і аудиту Національного університету водного господарства та природокористування Осадчу Ольгу Олексіївну.

Висновок. Дисертація Тростенюк Т.М. на тему: «Управлінський облік у державних закладах вищої освіти України» є завершеною науковою роботою, метою якої є розвиток теоретичних засад, розбудова методичних та організаційних положень управлінського обліку у ДЗВО України.

Дисертаційна робота за своїм науковим рівнем, актуальністю виконаних досліджень, практичним значенням, обсягом і оформленням повністю відповідає вимогам п. 9-12 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ № 167 від 06 березня 2019 року, щодо дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальності 071 – облік і оподаткування.

Рекомендується прийняти до захисту дисертаційну роботу Тростенюк Тетяни Михайлівни на тему: «Управлінський облік у державних закладах вищої освіти України».

Рецензенти:

Перший проректор
Державного університету
“Житомирська політехніка”,
д.е.н., проф.

Доцент кафедри обліку і аудиту
Державного університету
“Житомирська політехніка”,
к.е.н., доц.

О.В. Олійник

І.М. Вигівська